

Aan	De leden van de commissie Ruimte en Groen
Van	Het college van burgemeester en wethouders
Datum	30 maart 2017
Zaaknummer	613453
Onderwerp	Financiële gevolgen Beleid onderhoud wegen en bruggen

Geachte dames en heren,

In hoofdstuk 6 van het nieuwe beleid onderhoud wegen en bruggen is de financiële vertaling van de geplande investeringen opgenomen. Voor de dekking van deze investeringen kunnen keuzes worden gemaakt. Deze keuzes leggen we in deze memo aan u voor.

Bij de verdere uitwerking van de benodigde dekking gaan we uit van de lasten conform optie 5 uit het genoemde beleidsplan:

- alle verhardingen op niveau B (incl. effect valgewichtdeflectie);
- bruggen op niveau B;
- fietspaden, fietsroutes en centrumgebieden op niveau A;
- wegen met een beperkte verkeersfunctie op niveau C;
- aanleggen van 270 passeerhavens en 11,7 km graskeien tweezijdig.

Het gaat hierbij om investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut, deze moeten conform BBV-voorschriften verplicht geactiveerd worden.

De hierbij horende kapitaallasten bedragen in 2018 € 251.000 oplopend naar cumulatief € 1.168.500 in 2027.

Dekking

Door de voorgestelde verlaging van de exploitatiebedragen voor klein onderhoud van per saldo € 329.000 (zie paragraaf 5.6.2 van het beleidsstuk Onderhoud wegen en bruggen) ontstaat financiële ruimte. Deze kan op meerdere manieren ingezet worden om de hogere kapitaallasten vanwege investeringen te dekken.

Hiervoor zijn twee opties in beeld:

1. Inzetten vrije ruimte van de reserve Openbare Ruimte
2. Verwerken in financieel perspectief (meerjarenbegroting 2018)

Optie 1 – inzetten vrije ruimte uit reserve Openbare Ruimte

De reserve Openbare Ruimte was bedoeld om grote investeringen aan wegen, bruggen en openbaar groen te dekken (nota Reserves en voorzieningen 2015). Door de wijziging van de BBV is dit niet meer mogelijk. Daarom wordt vanuit de reserve Openbare Ruimte een nieuwe reserve Dekking kapitaallasten gevormd.

Het huidige saldo van de reserve Openbare Ruimte is **€ 8.620.000** (stand 01-01-2017).

Opbouw nieuwe reserve Dekking kapitaallasten i.r.t. reserve Openbare ruimte

Aan nu bekende rechtstreekse claims op de reserve Openbare ruimte is een bedrag nodig van € 138.000. Dit bedrag moet in de reserve Openbare ruimte beschikbaar blijven.

Daarnaast liggen er voor de dekking van investeringen claims op de reserve Openbare ruimte voor een bedrag van € 819.000. Totaal **€ 957.000**.

Daarnaast zijn voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut ook claims neergelegd op de reserves Woon- en leefomgeving (€ 270.000) en Waterplan (84.000).

Voor dekking van de lopende investeringen is totaal een afgerond bedrag nodig van **€ 1.173.000**. Dit bedrag zal in de nieuwe reserve Dekking kapitaallasten, naast de nieuwe investeringen in wegen en bruggen, in ieder geval beschikbaar moeten zijn.

Daarnaast stellen we voor om voor nieuwe wensen **€ 1.000.000** aan vrije ruimte beschikbaar te houden in de reserve Openbare ruimte.

Tussenstand reserve Openbare ruimte

Stand op 01-01-2017	€ 8.620.000
-/- bestaande claims	€ 957.000 –
-/- reservering nieuwe wensen	<u>€ 1.000.000 –</u>
Tussenstand	€ 6.663.000

Dat betekent dat er een bedrag van ruim € 6,6 miljoen beschikbaar is voor dekking van de lasten van onderhoud wegen en bruggen. Dit bedrag kan toegevoegd worden aan de nieuwe reserve Dekking kapitaallasten.

Opbouw nieuwe reserve Dekking kapitaallasten

Stand op 01-01-2017	€ 0
+ overboeking bestaande claims uit reserve Openbare ruimte	€ 819.000
+ overboeking bestaande claims uit reserve Woon- en leefomgeving	€ 270.000
+ overboeking bestaande claims uit reserve Waterplan	<u>€ 84.000</u>
Tussenstand	€ 1.173.000
+ toevoeging restant uit reserve Openbare ruimte (wegen/bruggen)	<u>€ 6.663.000</u>
Tussenstand	€ 7.836.000

Rente

Op grond van de BBV kan over interne financieringsmiddelen rente worden berekend. Dit is de bespaarde rente. De berekende rentelasten over de interne financieringsmiddelen worden als last meegenomen in de begroting. Rentetoerekening aan reserves kan via een toevoeging aan de reserves (na het bepalen van het resultaat) plaatsvinden.

Wij zijn voornemens in de nieuwe systematiek de rentetoerekening aan reserves en de rentecomponent van de kapitaallasten van de investeringen tegen elkaar weg te laten vallen. Per saldo wordt daarmee alleen de afschrijvingscomponent ten laste van de nieuwe reserve gebracht.

Als we voor onderhoud wegen en bruggen dezelfde systematiek hanteren als voor de overige investeringen in de openbare ruimte dekken we alleen de afschrijvingslasten uit de reserve.

De investeringen over een periode van 10 jaar bedragen **€ 14.311.000**. Per saldo betekent dat, dat er nog **€ 7.648.000** (€ 14.311.000 - € 6.663.000) extra toegevoegd moet worden aan de reserve om alle afschrijvingslasten ten laste van de nieuw te vormen reserve Dekking kapitaallasten te kunnen brengen.

Hiervoor zijn meerdere keuzes mogelijk. We hebben 3 opties uitgewerkt.

Optie 1a – 20 jaar lang € 329.000 storten in de reserve en € 1.068.000 onttrekken aan het algemene deel van de Conjunctuurreserve

We stellen voor om gedurende 20 jaar de besparing op de exploitatielasten – jaarlijks € 329.000 - ten gunste te brengen van de nieuw te vormen reserve. Dit levert door de jaren heen een storting op van € 6.580.000.

Hierdoor ontstaat nog een tekort aan dekking van € 7.648.000 – 6.580.000 = € 1.068.000.

We stellen aanvullend voor om dit bedrag te onttrekken aan de Conjunctuurreserve. Hierin is op 31 december 2016, exclusief de bedragen uit het Sociaal domein/transities, een bedrag van € 3.875.000 aanwezig.

Deze optie heeft geen directe gevolgen voor het financieel perspectief in de meerjarenbegroting 2018-2021.

Optie 1b – 20 jaar lang € 383.000 storten in de reserve

We stellen voor om gedurende 20 jaar jaarlijks een bedrag van € 383.000 te storten in de bestemmingsreserve. Dit bedrag bestaat uit de besparing op de exploitatielasten € 329.000, met aanvullend 20 jaar lang € 54.000 per jaar extra ten laste van de exploitatie.

Bij deze optie wordt 20 jaar lang € 54.000 ten laste van het financieel perspectief gebracht, totaal € 1.080.000. De aanvullende bijdrage vanuit de Conjunctuurreserve (optie 1a) is hierbij niet nodig.

Optie 1c – 10 jaar lang € 765.000 storten in de reserve

We stellen voor om gedurende 10 jaar jaarlijks een bedrag van € 765.000 te storten in de bestemmingsreserve. Dit bedrag bestaat uit de besparing op de exploitatielasten € 329.000, met aanvullend € 436.000 per jaar extra ten laste van de exploitatie. Bij deze optie wordt 10 jaar lang € 436.000 ten laste van het financieel perspectief gebracht, totaal € 4.360.000. Ook bij deze optie is de aanvullende bijdrage uit de Conjunctuurreserve (optie 1a) niet nodig.

Met deze optie sluiten we aan bij de looptijd van het beleidsplan.

Hiermee is na afloop van de planperiode 2018-2027 weer ruimte voor nieuwe investeringen beschikbaar. Nadeel is dat er een forse claim wordt gelegd op de aanwezige bestedingsruimte in de meerjarenbegroting 2018-2021 en de jaren daarna.

Overige ontwikkelingen

- Bij aflossing van de lening Breedband zal de reserve Openbare ruimte weer toenemen met een bedrag van € 2,7 miljoen. We stellen voor om dit bedrag beschikbaar te houden.
- De lopende projecten Verkeersmaatregelen Westerbork en Dorpsvisie Spier hebben te maken met kostenoverschrijdingen. Voorlopig wordt bij de Verkeersmaatregelen Westerbork uitgegaan van een bedrag van € 495.000 en bij Dorpsvisie Spier van een bedrag van € 142.000. Totaal € 637.000.

Optie 2 – 100% verwerken in financieel perspectief, zonder inzet reserves

Bij het volledig verwerken van de kapitaallasten in het financieel perspectief komen voor de eerste jaren (begroting 2018 en meerjarenperspectief 2019-2021) de volgende kapitaallasten (afschrijvings- en rentelasten) in beeld.

	per jaar	cumulatief
2018	251.174	251.174
2019	223.267	474.442
2020	90.641	565.082
2021	68.215	633.297

2018

Uit de verlaging van de exploitatie van € 329.000 per jaar kan de berekende kapitaallast 2018 van € 251.000 gedekt worden. In 2018 ontstaat dan nog een incidenteel voordeel van € 78.000 dat ten gunste van de algemene middelen komt.

2019 en verder

Van de geraamde totale kapitaallast in 2019 van € 474.000 (2018: € 251.000 en 2019: € 223.000) kan een deel uit de genoemde ruimte in de exploitatie gedekt worden. Er is dan sprake van een tekort van € 145.000 (€ 474.000 – 329.000). Hiervoor is aanvullende dekking nodig. Dit geldt ook de jaren 2020 en verder. Cumulatief loopt dit op tot een jaarlijkse (structurele) last in 2027 van € 1.168.500 per jaar, die in de begroting moet worden verwerkt.

Op basis van het huidige beeld (begroting 2017, inclusief wijzigingen september- en decembercirculaire) geeft het meerjarenperspectief de komende 4 jaar ruimte voor dekking van de kapitaallasten. Voor het perspectief voor de periode na 2021 is dit nog zeer onzeker. Deze claim zal de mogelijkheid sterk doen verminderen om andere beleidsontwikkelingen te kunnen realiseren.

Conclusie

Optie 1 betreft inzet van de reserve Openbare ruimte, met daarbij enkele alternatieven voor het afdekken van het tekort.

Optie 2 betreft alle lasten ten laste van het meerjarenperspectief.

Zowel optie 1 als optie 2 bieden voldoende dekking voor de extra investeringen in wegen en bruggen. Voor optie 1 geldt dat voor de totale looptijd, voor optie 2 geldt dat in ieder geval voor de periode van 2018 tot en met 2021.

Omdat de reserve Openbare ruimte in 2015 specifiek gevormd is met als doel om investeringen in wegen en bruggen financieel te kunnen dekken, ligt het voor de hand om in te steken op optie 1. Aandachtspunt daarbij is wel dat de reserve openbare ruimte en/of reserve Dekking kapitaallasten na afloop van de planperiode opnieuw (structureel) gevoed moet worden om vervangingsinvesteringen op lange termijn mogelijk te maken. Dit geldt dus voor de periode na 2027.

De keuze tussen de opties 1a, 1b en 1c leggen we neutraal aan u voor.

Nadat de raad zijn keuze heeft gemaakt zullen we ook voor het jaar 2017 deze systematiek met terugwerkende kracht gaan toepassen, via de najaarsnota en/of de jaarrekening 2017.

Onderbouwing optie 1

	investerings			afschrijvingen			
	wegen (incl. deflectie-metingen), wegen C en graskeien	bruggen + fietspaden	totaal	wegen (incl. deflectie-metingen), wegen C en graskeien (20 jaar)	bruggen + fietspaden (40 jaar)	totaal	afschrijving cumulatief
2018	2.142.282	1.019.364	3.161.646	107.114	25.484	132.598	132.598
2019	2.359.825	333.540	2.693.365	117.991	8.339	126.330	258.928
2020	501.128	725.964	1.227.092	25.056	18.149	43.206	302.133
2021	563.119	286.129	849.248	28.156	7.153	35.309	337.443
2022	620.131	150.773	770.904	31.007	3.769	34.776	372.219
2023	801.664	242.626	1.044.290	40.083	6.066	46.149	418.367
2024	770.159	262.338	1.032.497	38.508	6.558	45.066	463.434
2025	799.504	222.990	1.022.494	39.975	5.575	45.550	508.984
2026	947.367	327.309	1.274.676	47.368	8.183	55.551	564.535
2027	1.108.316	126.398	1.234.714	55.416	3.160	58.576	623.111
totaal	10.613.495	3.697.431	14.310.926	530.675	92.436	623.111	3.981.751

optie 1a. Reserve dekking kapitaallasten (excl. bestaande claims)

beginstand € 6.663.000 uit Openbare ruimte, € 1.068.000 uit Conjunctuurreserve

	stand op 01-01	storting tlv expl	onttrekking	stand op 31-12
2018	7.731.000	329.000	-132.598	7.927.402
2019	7.927.402	329.000	-258.928	7.997.474
2020	7.997.474	329.000	-302.133	8.024.340
2021	8.024.340	329.000	-337.443	8.015.898
2022	8.015.898	329.000	-372.219	7.972.679
2023	7.972.679	329.000	-418.367	7.883.312
2024	7.883.312	329.000	-463.434	7.748.878
2025	7.748.878	329.000	-508.984	7.568.894
2026	7.568.894	329.000	-564.535	7.333.360
2027	7.333.360	329.000	-623.111	7.039.249
2028	7.039.249	329.000	-623.111	6.745.139
2029	6.745.139	329.000	-623.111	6.451.028
2030	6.451.028	329.000	-623.111	6.156.918
2031	6.156.918	329.000	-623.111	5.862.807
2032	5.862.807	329.000	-623.111	5.568.697
2033	5.568.697	329.000	-623.111	5.274.586
2034	5.274.586	329.000	-623.111	4.980.476
2035	4.980.476	329.000	-623.111	4.686.365
2036	4.686.365	329.000	-623.111	4.392.254
2037	4.392.254	329.000	-623.111	4.098.144
2038	4.098.144		-515.996	3.582.148
2039	3.582.148		-398.005	3.184.142
2040	3.184.142		-372.949	2.811.194
2041	2.811.194		-344.793	2.466.401
2042	2.466.401		-313.786	2.152.614
2043	2.152.614		-273.703	1.878.911
2044	1.878.911		-235.195	1.643.716
2045	1.643.716		-195.220	1.448.496
2046	1.448.496		-147.852	1.300.645
2047	1.300.645		-92.436	1.208.209
2048	1.208.209		-92.436	1.115.773
2049	1.115.773		-92.436	1.023.337
2050	1.023.337		-92.436	930.902
2051	930.902		-92.436	838.466
2052	838.466		-92.436	746.030
2053	746.030		-92.436	653.594
2054	653.594		-92.436	561.159
2055	561.159		-92.436	468.723
2056	468.723		-92.436	376.287
2057	376.287		-92.436	283.851
2058	283.851		-66.952	216.900
2059	216.900		-58.613	158.286
2060	158.286		-40.464	117.822
2061	117.822		-33.311	84.511
2062	84.511		-29.542	54.970
2063	54.970		-23.476	31.494
2064	31.494		-16.917	14.577
2065	14.577		-11.343	3.234
2066	3.234		-3.160	74
		6.580.000	-14.310.926	

optie 1b. Reserve dekking kapitaallasten (excl. bestaande claims)

beginstand € 6.663.000 uit Openbare ruimte

	stand op 01-01	storting tlv expl	onttrekking	stand op 31-12
2018	6.663.000	383.000	-132.598	6.913.402
2019	6.913.402	383.000	-258.928	7.037.474
2020	7.037.474	383.000	-302.133	7.118.340
2021	7.118.340	383.000	-337.443	7.163.898
2022	7.163.898	383.000	-372.219	7.174.679
2023	7.174.679	383.000	-418.367	7.139.312
2024	7.139.312	383.000	-463.434	7.058.878
2025	7.058.878	383.000	-508.984	6.932.894
2026	6.932.894	383.000	-564.535	6.751.360
2027	6.751.360	383.000	-623.111	6.511.249
2028	6.511.249	383.000	-623.111	6.271.139
2029	6.271.139	383.000	-623.111	6.031.028
2030	6.031.028	383.000	-623.111	5.790.918
2031	5.790.918	383.000	-623.111	5.550.807
2032	5.550.807	383.000	-623.111	5.310.697
2033	5.310.697	383.000	-623.111	5.070.586
2034	5.070.586	383.000	-623.111	4.830.476
2035	4.830.476	383.000	-623.111	4.590.365
2036	4.590.365	383.000	-623.111	4.350.254
2037	4.350.254	383.000	-623.111	4.110.144
2038	4.110.144		-515.996	3.594.148
2039	3.594.148		-398.005	3.196.142
2040	3.196.142		-372.949	2.823.194
2041	2.823.194		-344.793	2.478.401
2042	2.478.401		-313.786	2.164.614
2043	2.164.614		-273.703	1.890.911
2044	1.890.911		-235.195	1.655.716
2045	1.655.716		-195.220	1.460.496
2046	1.460.496		-147.852	1.312.645
2047	1.312.645		-92.436	1.220.209
2048	1.220.209		-92.436	1.127.773
2049	1.127.773		-92.436	1.035.337
2050	1.035.337		-92.436	942.902
2051	942.902		-92.436	850.466
2052	850.466		-92.436	758.030
2053	758.030		-92.436	665.594
2054	665.594		-92.436	573.159
2055	573.159		-92.436	480.723
2056	480.723		-92.436	388.287
2057	388.287		-92.436	295.851
2058	295.851		-66.952	228.900
2059	228.900		-58.613	170.286
2060	170.286		-40.464	129.822
2061	129.822		-33.311	96.511
2062	96.511		-29.542	66.970
2063	66.970		-23.476	43.494
2064	43.494		-16.917	26.577
2065	26.577		-11.343	15.234
2066	15.234		-3.160	12.074
		7.660.000	-14.310.926	

optie 1c. Reserve dekking kapitaallasten (excl. bestaande claims)

beginstand € 6.663.000 uit Openbare ruimte

	stand op 01-01	storting tlv expl	onttrekking	stand op 31-12
2018	6.663.000	765.000	-132.598	7.295.402
2019	7.295.402	765.000	-258.928	7.801.474
2020	7.801.474	765.000	-302.133	8.264.340
2021	8.264.340	765.000	-337.443	8.691.898
2022	8.691.898	765.000	-372.219	9.084.679
2023	9.084.679	765.000	-418.367	9.431.312
2024	9.431.312	765.000	-463.434	9.732.878
2025	9.732.878	765.000	-508.984	9.988.894
2026	9.988.894	765.000	-564.535	10.189.360
2027	10.189.360	765.000	-623.111	10.331.249
2028	10.331.249		-623.111	9.708.139
2029	9.708.139		-623.111	9.085.028
2030	9.085.028		-623.111	8.461.918
2031	8.461.918		-623.111	7.838.807
2032	7.838.807		-623.111	7.215.697
2033	7.215.697		-623.111	6.592.586
2034	6.592.586		-623.111	5.969.476
2035	5.969.476		-623.111	5.346.365
2036	5.346.365		-623.111	4.723.254
2037	4.723.254		-623.111	4.100.144
2038	4.100.144		-515.996	3.584.148
2039	3.584.148		-398.005	3.186.142
2040	3.186.142		-372.949	2.813.194
2041	2.813.194		-344.793	2.468.401
2042	2.468.401		-313.786	2.154.614
2043	2.154.614		-273.703	1.880.911
2044	1.880.911		-235.195	1.645.716
2045	1.645.716		-195.220	1.450.496
2046	1.450.496		-147.852	1.302.645
2047	1.302.645		-92.436	1.210.209
2048	1.210.209		-92.436	1.117.773
2049	1.117.773		-92.436	1.025.337
2050	1.025.337		-92.436	932.902
2051	932.902		-92.436	840.466
2052	840.466		-92.436	748.030
2053	748.030		-92.436	655.594
2054	655.594		-92.436	563.159
2055	563.159		-92.436	470.723
2056	470.723		-92.436	378.287
2057	378.287		-92.436	285.851
2058	285.851		-66.952	218.900
2059	218.900		-58.613	160.286
2060	160.286		-40.464	119.822
2061	119.822		-33.311	86.511
2062	86.511		-29.542	56.970
2063	56.970		-23.476	33.494
2064	33.494		-16.917	16.577
2065	16.577		-11.343	5.234
2066	5.234		-3.160	2.074
		7.650.000	-14.310.926	